

Schulnachrichten.
Wiadomości szkolne.

Wissenschaften
Wissenschaften

I.

A. Lehrverfassung.

Bemerkung. Die Unterrichtssprache in VI.a. V.a. und IV.a. war die polnische, in VI.b. V.b. und IV.b. die deutsche, in III. vorzugsweise die polnische. In II. und I. wurde das Polnische, die Religionslehre für die polnischen Schüler, ein lateinischer und ein griechischer Schriftsteller in polnischer, Alles Andere in deutscher Sprache vorgetragen.

Prima.

Ordinarius: der Director.

1. Griechisch, 5 Stunden, davon 3 St. Herodot, lib. V, Isocratis Panegy. u. Arcopagiticus; D. L. Dr. Szostakowski; — 2 St. Homer, II. XVIII. — XXI. Sophokles, Ajax; der Director.
2. Latein, 7 Stunden, davon 1 St. Grammatik, 4 St. Cicero Tuscul. I. II. V. Oratt. pro Milone, Dejotaro, Ligario; der Director; — 2 St. Horat. Carm. III. IV. Ars poet. und mehrere Satiren; D. L. Dr. Szostakowski.
3. Französisch, 2 Stunden, davon 1 St. Grammatik nach Hermann; Übungen im sofortigen Übersetzen aus dem Deutschen; 1 St. Lecture aus Ideler und Nolte III. Th.; G. L. Stephan.

A. PLAN NAUK.

Uwaga. Język naukowy w klasie VI.a. V.a. i IV.a. był polski, w klasie VI.b. V.b. IV.b. niemiecki, w klasie III. głównie polski. W klasie II. i I. wykładano po polsku literaturę polską, religią dla uczni polskich, tudzież tłumaczono i wykładano w tymże języku jednego autora greckiego i jednego łacińskiego, wszystkie inne przedmioty były po niemiecku wykładane.

Klasa I.

Ordynaryusz: Dyrektor.

1. Język grecki, 5 godzin, w 3 godz. czytano z Herodota Ks V. Isocrat. Panegy. i Arcopagit. u N. w. Dr. Szostakowskiego; w 2 godz. Hom. II. XVIII. — XXI. Sofoklesa, Ajaxa, u Dyrektora.
2. Język łaciński, 7 godzin, z tych 1 godz. grammatyki, w 4 godz. czytano z Cycerona Tuscul. ks. I. II. V. Oratt. pro Milone, Dejotaro, Ligario; u Dyrektora; — w 2 godz. Horacego Carm. ks. III. IV. Ars poet. i niektóre satyry, u N. w. Dr. Szostakowskiego.
3. Język francuzki, 2 godz. z tych 1 godz. przeznaczono na grammatykę podług Hermann; ćwiczone uczni w tłumaczeniu z niemieckiego; w 1 godz. czytano i tłumaczono z Idelera i Noltego III części; N. g. Stephan.

4. Hebräisch, 2 Stunden. Wiederholung der Grammatik und Übersetzung der „zusammenhängenden Lesestücke“ aus Seffers Elementarbuch; R. L. Polzin.
5. Polnisch, 3 Stunden, davon 1 St. Beurtheilung der freien Ausarbeitungen und Lectüre klassischer Werke, 1 St. freie Vorträge, 1 St. Literaturgeschichte vom Jahre 1520 bis auf die Gegenwart; D. L. Dr. Jerzykowski.
4. Deutsch, 3 Stunden, Beurtheilung der freien Ausarbeitungen, Lectüre von Göthes Tasso, Iphigenie, Schillers Abhandlungen über Anmuth und Würde, über das Erhabene u. s. w., Literaturgeschichte bis Opitz nach Schäfers Grundriß; D. L. Dr. Sostakowski.
7. Religionslehre, 2 Stunden, a) für die katholischen Schüler, Kirchengeschichte bis auf die neueste Zeit, Wiederholung einzelner Abschnitte aus der Dogmatik, Cregefe des Evang. Johannes, drei schriftliche Ausarbeitungen; R. L. Polzin; — b) für die evangelischen Schüler, zusammen mit Secunda: Geschichte der Reformation, vom Konzil zu Pisa bis zum westphälischen Frieden (1409 — 1648); im Urtexte wurden gelesen: die Briefe Pauli an die Thessalonicher, Galater und Korinther, mit Anwendung auf die christliche Glaubens- und Sittenlehre; Rector Schubert.
8. Geschichte, 2 Stunden, Wiederholung der griechischen, römischen und brandenburgischen Geschichte; die neuere und neueste Zeit, nach Pütz; D. L. Peterek.
9. Physik, 2 Stunden, Optik und Akustik nach Brettners Leitfaden: G. L. Dr. Sikorski.
10. Mathematik, 4 Stunden, davon 2 St. Arithmetik, Wiederholung der Lehre von den Logarithmen, die Theorie der Gleichungen, die Lehre von den Progressionen, die Hauptsätze der Combinationslehre, der binomische Lehrsatz; 2 St. Geometrie, die ebene Trigonometrie und die Stereometrie, nach Brettners mathematischen Lehrbüchern; G. L. Dr. Sikorski.
4. Język hebrajski, 2 godz., powtarzano grammatykę i tłumaczono stosowne przykłady z Seffera; N. r. X. Polcyn.
5. Język polski, 3 godziny, w 1 godz. rozbie-rano piśmienne wypracowania i czytano celniej-szych pisarzy, w 1 g. ustne wolne rozprawy, w 1 godz. historia literatury od r. 1520 aż do najno-wszych czasów; N. w. Dr. Jerzykowski.
6. Język niemiecki, 3 godziny, rozbie-rano piśmienne wypracowania, czytano z Goetego „Tasso, Iphigenie,“ z Szyllera rozprawy „über Anmuth u. Würde, über das Erhabene i t. d., wy-łożono historią literatury aż do Opitza podług Seffera; N. w. Dr. Sostakowski.
7. Nauka religii, 2 godz., a) dla uczni kato-lickich: historia kościelna aż do najnowszych czasów, powtórzenie niektórych rozdziałów z dogmatyki, wykład ewangelii S. Jana, 3 wy-pracowania piśmienne; N. r. X. Polcyn: — b) dla uczni ewangelickich połączonych z uc-zniami klasy IIgiej: historia kościelna od so-boru w Pizie aż do pokoju Westfalskiego (1409 — 1648); podług oryginału greckiego czy-tano i rozbie-rano: listy Pawła do Tesalończy-ków, Galatów z zastosowaniem do nauki wia-ry chrześcijańskiej; Rector Schubert.
8. Historia, 2 godziny, powtórzenie historyi greckiej, rzymskiej i brandenburgskiej; histo-rya nowsza i najnowsza podług Pütza; N. w. Peterek.
9. Fizyka, 2 godziny, o optyce i akustyce po-dług książki Brettnera; N. g. Dr. Sikorski.
10. Matematyka, 4 godziny, z tych w 2 godz. powtórzono z arytmetyki naukę o logary-tmach, teorią równań, naukę o postępach, naukę kombinacji i twierdzenie binomiczne; — z geometryi zaś w 2 godz. powtórzono trygonometrią i stereometrią, podług Brett-nera dzieł matematycznych; N. g. Dr. Si-korski.

Secunda.

Ordinarins: Oberlehrer Dr. Szostakowski.

1. Griechisch, 5 Stunden, davon 1 St. Grammatik, Wiederholung der Formenlehre, Syntax; 2 St. Arrian IV. V.; D. L. Dr. Jerzykowski; — 2 St. Homer, Odyssee XVI. — XIX., vor Dstern S. K. Regentke, u. Dstern S. K. Dr. Zwolski.
2. Latein, 7 Stunden, davon 5 St. Grammatik und Liv. XXI. Cic. de amicitia, de senectute, D. L. Dr. Szostakowski; — 2 St. Virgil, Aen. II. von B. 247 ab, III. IV. B. 1 — 100; S. L. Dr. Morowski.
3. Französisch, 2 Stunden, Wiederholung der regelmäßigen Formenlehre, die unregelmäßigen Zeitwörter, die Syntax bis zu den Fürwörtern, nach Hermann; Lectüre in Hermanns Lesebuche, dann das 5. Buch von Voltaire's Charles XII; S. L. Dr. Görlig.
4. Hebräisch, 2 Stunden, Elementar- und Formenlehre bis zu den schwachen Verbalwurzeln nach Seffer; N. L. Polzin.
5. Polnisch, 3 Stunden, Beurtheilung der freien Ausarbeitungen, Übungen im mündlichen Erzählen und Deklamiren, Lectüre, Einleitung in die Litteraturgeschichte; D. L. Dr. Jerzykowski.
6. Deutsch, 3 Stunden, Beurtheilung der freien Ausarbeitungen, Anleitung zum Disponiren, Lectüre; D. L. Dr. Szostakowski.
7. Religionslehre, 2 Stunden, a) für die katholischen Schüler: Kirchengeschichte bis auf die Tridentiner Kirchenversammlung, Eregese des Evang. Matth., vier schriftliche Ausarbeitungen; N. L. Polzin; — b) für die evangelischen Schüler zusammen mit Prima.
8. Geschichte und Geographie, 2 Stunden, die Reiche nach Alexanders Tode, römische Geschichte nach Pütz, Grundriß I, Bd. D. L. Peterek.
9. Physik, 2 Stunden, Einleitung in die Physik, von den allgemeinen Körperphänomenen, von der Ruhe und Bewegung im Allgemeinen und den Hindernissen der Bewegung, vom He-

Klasse II.

Ordinaryusz: Nauczyciel wyższy Dr. Szostakowski.

1. Język grecki, 5 godz., z tych 1 g. grammatyki: powtórzenie etymologii, potem składnią; w 2 g. czytano z Arriana ks. IV. V. u N. w. Dr. Jerzykowskiego; — w 2 g. zaś czytano z Homera Odys. ks. XVI. — XIX.; aż do W. Nocy u K. Regentke, po W. Nocy u K. Dr. Zwolskiego.
2. Język łaciński, 7 godz., z tyoh w 5 g. powtarzano grammatykę i czytano z Liwiusza ks. XXI. z Cyccerona de amicitia, de senectute; N. w. Dr. Szostakowski; — w 2 g. Virg. Aen. ks. II. od w. 247, ks. III. IV. od 1—100; N. g. Dr. Morowski.
3. Język francuzki, 2 godz. powtarzano etymologią, słowa nieforemne, składnią aż do zamków, podług Hermanna: tłumaczono z Hermanna i 5. ks. Charles XII. par Voltaire; N. g. Dr. Goerlitz.
4. Język hebrajski, 2 godziny, etymologia aż do słabych źródłosłów, podług Seffera; N. r. X. Polcyn.
5. Język polski, 3 godziny, rozbierano wolne wypracowania, ćwiczone się w ustnem opowiadaniu i deklamowaniu, czytano wyjątki z cenniejszych pisarzy, wstęp do literatury; N. w. Dr. Jerzykowski.
6. Język niemiecki, 3 godz., przechodzono piśmienne wypracowania, wykładano naukę o rozkładzie, czytano wyimki z pisarzy; N. w. Dr. Szostakowski.
7. Nauka religii, 2 godziny, a) dla uczni katolickich: historia kościelna aż do soboru Trydenckiego, wykład ewangelii S. Mateusza, cztery wypracowania piśmienne; N. r. X. Polcyn; — b) dla uczni ewangelickich zob. kl. I.
8. Historia i jeografia, 2 godziny, historia państw powstałych po śmierci Aleksandra, historia rzymska podług Pütza Iszej części; N. w. Peterek.
9. Fizyka, 2 godziny, wstęp do fizyki, o ogólnych zjawiskach ciał, o spoczynku i ruchu w ogóle i o przeszkodach ruchu, o dźwigni, o krążku, o kołowrocie albo windzie, o blokach

bel, der Rolle, dem Rad an der Welle, den Flaschenzügen und Räderwerken, vom Schwerpunkt, dem freien Fall der Körper und der Centralbewegung, nach Brettners Leitfaden; G. L. Dr. Siforski.

10. Mathematik, 4 Stunden, davon 2 St. Arithmetik, von den vier Operationen mit Polynomen, vom Potenziren, Extrahiren, von den Wurzelgrößen und den Gleichungen des ersten Grades mit einer und mehreren unbekanntem Größen; — 2 St. Geometrie, Vollenbung der Planimetrie, Anfang der Trigonometrie, nach Brettners mathematischen Lehrbüchern; G. L. Dr. Siforski.

złożonych i o kołach zębatych, o środku ciężkości, o spadaniu ciał i o ruchu kołowym, podług Brettnera „Leitfaden der Physik“; N. g. Dr. Sikorski.

10. Matematyka, 4 godziny, z tych 2 godz. arytmetyki, 4 działania z wielowyzrazami, o potęgowaniu, pierwiastkowaniu, o pierwiastkach i o równaniach pierwszego stopnia z jedną i więcej nieznanymi ilościami; — 2 g. geometryi, uzupełnienie planimetrii, początek trygonometrii, podług Brettnera książek matematycznych; N. g. Dr. Sikorski.

Tertia.

Ordinarius: Oberlehrer Peterek.

1. Griechisch, 5 Stunden, Wiederholung und Beendigung der Formenlehre, nach Enger's Elementargrammatik, Xenophon. Anab. I. II. 1. 2.; D. L. Peterek.
2. Latein, 8 Stunden, davon 3 St. Grammatik, Wiederholung der Syntax der Casus, die Syntax des Verbuns nach Popliński, Übungen im Übersetzen nach Hottenrott; 3 Stunden Caesar de b. Gall. VI. VII.; D. L. Dr. Jerzykowski; — 2 St. Ovid. Met. II. III. 1 — 253. XIII. 1 — 406. vor Ostern G. L. Stephan, n. Ostern G. L. Dr. von Bronikowski.
3. Französisch, 2 Stunden, Formenlehre bis zu den unregelmäßigen Verben, nach Schulz's Grammatik; G. L. Stephan.
4. Polnisch, 2 Stunden, Lectüre der Satire von Krasicki, Übungen im mündlichen Vortrage und Deklamiren, Beurtheilung der freien Ausarbeitungen, Revision der Privatlectüre; vor Ostern D. L. Dr. Jerzykowski, nach Ostern G. L. Dr. Zwolski.
5. Deutsch, bis Ostern 4 Stunden n. D. 6 St., Übersetzen aus dem Polnischen nach Popliński's Wypisy und Anknüpfung der Satzlehre; Übungen im Deklamiren und Erzählen nach Auras und Gnerlich's Lesebuche 2te Stufe; G. L. Stephan.

Klasse III.

Ordinaryusz: Nauczyciel wyższy Peterek.

1. Język grecki, 5 godzin, powtórzone i uzupełniono część etymologiczną podług Engera grammatyki, Ksenof. Anab. ks. I. II. 1. 2.; N. w. Peterek.
2. Język łaciński, 8 godzin, z tych 3 godz. grammatyki: powtórzone składnią przypadków, składnią słowa podług Poplińskiego; tłumaczenie zadania Hottenrotta; w 3 godz. czytano z Cezara de b. Gall. ks. VI. VII.; N. w. Dr. Jerzykowski; — 2 god. Ovid. Metam. ks. II. III. w. 1 — 253. XIII. w. 1 — 406. Przed Wielką Nocą N. g. Stephan, po Wielkiej Nocy N. g. Dr. Bronikowski.
3. Język francuzki, 2 godz. etymologia aż do słów nieforemnych, podług grammatyki Szulca; N. g. Stephan.
4. Język polski, 2 godziny, czytano i objaśniano niektóre satyry Krasickiego, ćwiczone w wolnym wykładzie i deklamowaniu, rozbierano wypracowania domowe, przeglądano to, co uczniowie w domu czytali; przed Wielką Nocą N. w. Dr. Jerzykowski; po W. N. K. Dr. Zwolski.
5. Język niemiecki, do Wielkiej Nocy 4 godziny, po W. N. 6 godzin, tłumaczenie z Wypisów Poplińskiego z zastosowaniem do nauki o zdaniu; ćwiczenia w deklamowaniu i opowiadaniu podług Auras und Gnerlich's Lesebuch 2te Stufe; N. g. Stephan.

6. Religionslehre, 2 Stunden, a) für die katholischen Schüler, Sittenlehre nach Ontrup, zwei Ausarbeitungen; N. L. Polzin; — b) für die evangelischen Schüler, Einleitung in das alte und neue Testament, nach Petri Leitfaden, gelesen (nach der lutherischen Übersetzung) und erklärt wurden: die Apostelgeschichte, von Pauli Briefen der Brief an die Thessalonicher, Galater, zwei Briefe an die Korinther und die 5 ersten Kapitel des Briefes an die Römer; Rector Schubert.
7. Geschichte und Geographie, 3 Stunden, davon 2 St. allgemeine Übersicht der Geschichte von der Zerstörung des weströmischen Reiches bis 1815, nach Pus; 1 St. Geographie von Asien, Afrika, Amerika und Australien nach Jerzykowski; D. L. Peterek.
8. Naturgeschichte, 2 Stunden, Mineralogie; S. L. Roil.
9. Mathematik, 3 Stunden, Arithmetik, Wiederholung des Pensums von Quarta, die vier Operationen der algebraischen Größen mit Monomen und Polynomen und die Lehre von den Potenzen; — Geometrie, von den Parallellinien und den Parallelogrammen, von der Vergleichung der Parallelogramme unter einander und mit den Dreiecken hinsichtlich des Flächeninhalts, Auflösung mehrerer darauf bezüglicher Aufgaben, nach Brettner's mathematischen Lehrbüchern; S. L. Dr. Sikorski.
6. Nauka religii, 2 godziny, a) dla uczni katolickich, nauka obyczajów podług Ontrupa, dwa wypracowania; N. r. X. Polcyn; — b) dla uczni ewangelickich, wstęp do starego i nowego testamentu, podług książki Petra; czytano i objaśniano (podług tłumaczenia Lutra): dzieje Apostolskie, z listów zaś Pawła czytano list do Tesalończyków, Galatów i pięć pierwszych rozdziałów z listu do Rzymian; Rector Szubert.
7. Historia i Jeografia, 3 godziny, w 2 god. ogólny rys historii od upadku państwa zachodnio-rzymskiego aż do r. 1815, podług Pütza; w 1 god. jeografia Azji, Afryki, Ameryki i Australii podług Jeografii Jerzykowskiego; N. w. Peterek.
8. Historia naturalna, 2 godziny, Mineralogia; N. p. Roil.
9. Matematyka, 3 godz., z Arytmetyki powtórzono to, co było w klasie 4tej, cztery działania ilości algebraicznych z jednowyrazami i wielowyzrazami i naukę o potęgach; — z Geometrii, naukę o liniach równoległych i równoległobokach, o porównaniu równoległoboków ze sobą i z trójkątami co do powierzchni, rozwiązanie na tem opartych zadań, podług Brettnera dzieł matematycznych; N. g. Dr. Sikorski.

Quarta a.

Ordinarius: Gymnasiallehrer Dr. Morowski.

1. Griechisch, 4 Stunden, Formenlehre bis zu den Verbis liquidis, nach Engers Elementargrammatik und Jerzykowski's Übungsbuche; S. L. Martens.
2. Latein, 7 Stunden, davon 3 St. Syntar der Casus nach Popliński's kleinerer Grammatik, eingeübt an den Beispielen nach dem Übungsbuche von Spieß; — 4 St. Cornel. Dion, Datames, Pelopidas, Agesilaus, Eumenes, Phocion, Timoleon, de regibus und Hamilcar; S. L. Dr. Morowski.

Klasa IV. a.

Ordynaryusz: Nauczyciel gymn. Dr. Morowski.

1. Język grecki, 4 godziny, nauka o częściach mowy regularnie się odmieniających aż do słów płynnych, podług Engera grammatyki i Jerzykowskiego „Zadań do tłumaczenia.“ N. p. Martens.
2. Język łaciński, 7 godz., w 3 god. przeszedł naukę o przypadkach podług grammatyki Poplińskiego, z zastosowaniem przykładów ze Spiesa „Übungsbuch“; — w 4 god. tłumaczył z Korneliusza Nep. życie Diona, Datamesa, Pelopidasa, Agezylausza, Eumenesa, Focyoną, Timoleona, de regibus i Hamilcara N. g. Dr. Morowski.

3. Polnisch, 3 Stunden, die Satzlehre, die Lehre von der Interpunktion nach Muczkowski's kleiner Grammatik; Beurtheilung der meist nach vorgelesenen Mustern bearbeiteten Aufsätze; Übungen im Deklamiren und mündlichen Vortrage; G. L. Dr. Morowski.
4. Deutsch, 5 Stunden, Übersetzen aus dem Polnischen aus Poplin'ski's Wypisy, Übungen im Lesen, Nacherzählen und Deklamiren nach Auras und Snerlich's Lesebuche, 1te Stufe, in der Orthographie und im schriftlichen Ausdruck; H. L. Martens.
5. Religionslehre, 2 Stunden, Glaubenslehre nach Dntrup; N. L. Polzin.
6. Geschichte und Geographie, davon 2 St. allgemeine Übersicht der ältesten Geschichte, dann die griechische und römische Geschichte nach Poplin'ski; 1 St. Geographie von Europa, besonders Deutschlands nach Jerzykowski; D. L. Peterek.
7. Naturgeschichte, 2 Stunden, im Winter Zoologie, die Fische, die Insekten, Spinnen und Krustaceen nach Burmeister, im Sommer Botanik; H. L. Roil.
8. Mathematik, 3 Stunden, Arithmetik, von den entgegengesetzten Zahlen, den vier Species mit Monomen und Polynomen; — Geometrie, allgemeine Vorbegriffe, von den geraden Linien, von den Winkeln im Allgemeinen, von der Congruenz der Dreiecke, nach Brettner's mathematischen Lehrbüchern; G. L. Dr. Sikorski.
3. Język polski, 3 godz., wyłożono naukę o zdaniu i o znakach pisarskich według grammatyki Muczkwoskiego; osądzano wypracowania obrobione podług przeczytanych wzorów; ćwiczone się w opowiadaniu i deklamowaniu; N. g. Dr. Morowski.
4. Język niemiecki, 5 godzin. tłumaczenie z polskiego na niemieckie z Wypisów Poplińskiego, ćwiczone w czytaniu, opowiadaniu i deklamowaniu, podług Auras und Snerlich's Lesebuch erste Stufe, w ortografii i w piśmiennem wyśłowieniu; N. p. Martens.
5. Nauka religii, 2 godz.: nauka wiary podług Ontrupa; N. r. X. Polcyn.
6. Historia i Jeografia. w 3 godz. historia najdawniejsza w zarysie, potem historia grecka i rzymska podług Poplińskiego; w 1 god. jeografia Europy, szczegółowo Niemiec podług jeografii Jerzykowskiego; N. w. Peterek.
7. Historia naturalna, 2 god., w półroczu zimowem Zoologia, wszczególności ryby, owady, pajaki i skorupniaki podług Burmeistra, w półroczu latowem Botanika; N. p. Roil.
8. Matematyka, 3 godz., z Arytmetyki, o liczbach względnych i 4 działania proste z jednowyrazami; — z Geometrii, wstęp ogólny, o liniach prostych, o kątach w ogólnosci, o przystawianiu trójkątów, podług Brettnera książek matematycznych; N. g. Dr. Sikorski.

Quarta b.

Ordinarius H. F. Martens.

1. Griechisch, 4 Stunden, Formenlehre bis zu den Verbis liquidis nach Enger's Elementargrammatik und Übungsbuche; H. L. Dr. Görlitz.
2. Latein, 7 Stunden, davon 3 St. Syntax der Casus nach Putzsch's Grammatik und dem Übungsbuche von Spieß; 4 St. Cornel. Datames, Epaminondas, Pelopidas, Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Alcibiades; H. L. Martens.
3. Polnisch, 5 Stunden, die unregelmäßigen Zeitwörter, die Syntax der Casus nach Frihe's Gram-

Klasa IV b.

Ordynaryusz: Nauczyciel pomocniczy Martens.

1. Język grecki, 4 godz., wyłożył naukę o odmianie wyrazów aż do słów płynnych podług grammatyki i wypisów Engera N. p. Dr. Goerlitz.
2. Język łaciński, 4 godzin, z tych 3 godz. grammatyki: składnia przypadków połączona z tłumaczeniem odpowiednich przykładów ze Spie-sa „Übungsbuch“; 4 g. Kornel. Datames, Epaminondas, Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Alcibiades; N. p. Martens.
3. Język polski, 5 godz., słowa nieregularne, składnia przypadków podług grammatyki Fritza;

- matik; Übungen im Übersetzen, Erzählen und Deklamiren nach Popliński's Wypór; vor Dstern H. L. Martens, nach Dstern G. L. Dr. v. Bronikowski.
4. Deutsch, 3 Stunden, die Lehre vom zusammengesetzten Satz, Übungen im Lesen, Nacherzählen, und Deklamiren nach Auras und Gnerlich's Lesebuche, 2te Stufe, und schriftlichem Ausdruck nach vorgelesenen Musterstücken; H. L. Martens.
 5. Religionslehre, 2 Stunden, das 2te und 3te Hauptstück nach Luthers Katechismus; sämtliche dazu gehörige Sprüche sind memorirt worden; gelesen (nach der lutherischen Übersetzung) und erklärt wurden die Evangelien Matthäi und Marci; die Bergpredigt ist wörtlich memorirt worden; Rector Schubert.
 6. Geschichte und Geographie, wie in IV. a., Geographie nach Daniel's Lesebuche; vor Dstern D. L. Peterek, nach Dstern H. L. Regentke.
 7. Naturgeschichte wie in IV. a.
 8. Mathematik, wie in IV. a.
4. Język niemiecki, 3 godz., nauka o zdaniach składanych, ćwiczenia w czytaniu, opowiadaniu i deklamowaniu podług „Auras u. Gnerlich's Lesebuch 2. Stufe“ i w piśmiennem wystąpieniu według przeczytanych wzorów; N. p. Martens.
5. Nauka religii, 2 godz., drugi i trzeci główny rozdział podług katechizmu Lutera; odpowiednich powieści uczono się na pamięć; czytano (podług tłumaczenia Lutera) i objaśniano ewangelią S. Mateusza i Marka; kazania Chrystusa na górze uczono się na pamięć; Rector Schubert.
 6. Historia i Geografia, jak w klasie IV. a. geografia podług książki Daniela; do W. Nocy N. w. Peterek, po W. Nocy N. p. Regentke.
 7. Historia naturalna, jak w klasie IV. a.
 8. Matematyka, jak w klasie IV. a.

Quinta a.

Ordinarius: G. L. Polster.

1. Latein, 7 Stunden, Wiederholung und Beendigung der Formenlehre, die wichtigsten Regeln der Syntax nach Popliński's Grammatik und Übungsbuche; G. L. Polster.
2. Deutsch, 5 Stunden, die schwache und starke Conjugation, die unregelmäßigen Zeitwörter, Übersetzung aus Popliński's Elementarbuch; Übungen im Lesen und Sprechen; orthographische Übungen und Exercitien; H. L. Martens.
3. Polnisch, 3 Stunden, die Syntax der Casus, der zusammengesetzte Satz, nach Muczkowski's Kleiner Grammatik, Übungen im Lesen, Nacherzählen, Deklamiren nach Popliński's Wypór, in der Orthographie und im schriftlichen Ausdruck; G. L. Dr. Morowski.
4. Religionslehre, 2 Stunden, biblische Geschichte des neuen Bundes, nach Lewandowski's Leitfaden; N. L. Polzin.
5. Geschichte und Geographie, 3 Stunden, davon 1 St. alte und mittlere Geschichte; 2 St., Geographie der fünf Erdtheile; D. L. Dr. Jerzykowski.

Klasa V a.

Ordynaryusz: Nauczyciel gimnazjalny Polster.

1. Język łaciński, 7 godzin, powtórzone i uzupełniono etymologią, podano najważniejsze reguły ze składni podług grammatyki i przykładów do tłumaczenia Poplińskiego; N. g. Polster.
2. Język niemiecki, 5 godz., słaba i mocna konjugacya, słowa nieregularne, tłumaczenie z Elementarbuch Poplińskiego; ćwiczenia w czytaniu i w opowiadaniu; ćwiczenia ortograficzne i exercitia; N. p. Martens.
3. Język polski, 3 god., składnia przypadków, zdanie złożone, podług Muczkowskiego grammatyki, ćwiczenia w czytaniu, opowiadaniu i deklamowaniu podług Poplińskiego Wypór, ćwiczenia ortograficzne i wypracowania domowe; N. g. Dr. Morowski.
4. Nauka religii, 2 godz., historia biblijna nowego testamentu, podług książki X. Lewandowskiego; N. r. X. Polczyn.
5. Historia i geografia, 3 godz., w 1 godz. historia starożytna i średnia; w 2 godz. geografia pięciu części świata; N. w. Dr. Jerzykowski.

6. Naturgeschichte, 2 St. im Winter die Vögel und Amphibien, nach Burmeister; im Sommer Botanik; H. L. Roil.
7. Rechnen, 4 Stunden, die Decimabrüche, die geometrischen Verhältnisse und Proportionen und die auf ihnen beruhenden bürgerlichen Rechnungsarten, nach Brettner's Rechnenbuche; G. L. Polster.

6. Historia naturalna, 2 godz., w półroczu zimowem ptaki i płazy, podług Burmeistra; w p. latowem botanika; N. p. Roil.
7. Rachunki, 4 godz., o ułamkach dziesiętnych, o geometrycznych stósunkach i proporcjach z zastosowaniem tychże do rachunków w życiu potrzebnych, podług Brettnera; N. g. Polster.

Quinta b.

Ordinarius: G. L. Dr. Görlitz.

1. Latein, 7 Stunden, Wiederholung und Beendigung der Formenlehre, das Wichtigste aus der Syntax, nach Putsch's Grammatik, und Litzinger's Übungsbuche; H. L. Dr. Görlitz.
2. Polnisch, 5 Stunden, Formenlehre nach Popliński's Grammatik, Übungen im mündlichen und schriftlichen Ausdruck nach Popliński's Wybór; G. L. Dr. Morowski.
3. Deutsch, 3 Stunden, die Lehre vom zusammengesetzten Satze nach Becker's Leitfaden, Übungen im Lesen, Nachzählen und Deklamiren nach Auras und Gnerlich's Lesebuche, orthographische Übungen und kleinere schriftliche Ausarbeitungen; H. L. Dr. Görlitz.
4. Religionslehre, 2 Stunden, das Leben Jesu bis zu seinem Hingange zum Vater, nach dem 2. Artikel des 2. Hauptstückes; Lesung und Erklärung der Gleichnisse Jesu Christi; sämtliche zu obigem Artikel gehörigen Sprüche, so wie einige Lieder aus der Sammlung von Otto Schulz sind memorirt worden; Rector Schubert.
5. Geschichte und Geographie, 3 Stunden, davon 1 St. alte Geschichte bis zum peloponnesischen Kriege, nach Pütz; 2 St. Geographie der 4 außereuropäischen Erdtheile nach Voigt's Leitfaden; H. L. Regentke.
6. Naturgeschichte, wie in V. a.; H. L. Regentke.
7. Rechnen, wie in V. a.; vor Ostern der Director, nach Ostern G. L. Polster.

Klasa V. b.

Ordynaryus: Nauczyciel gimnazjalny Dr. Görlitz.

1. Język łaciński, 7 godz., powtórzono i uzupełniono etymologią, podano najważniejsze reguły ze składni podług grammatyki Putscha i zadań Litzingera; N. p. Dr. Goerlitz.
2. Język polski, 2 godz., etymologia podług grammatyki Poplińskiego, ćwiczenia w opowiadaniu i pisaniu podług Poplińskiego Wybór; N. g. Dr. Morowski.
3. Język niemiecki, 3 godz., nauka o zdaniu złożonem podług Bekkera, ćwiczenia w czytaniu, opowiadaniu i deklamowaniu podług książki Auras i Gnerlicha, ortograficzne ćwiczenia i małe wypracowania piśmienne; N. p. Dr. Goerlitz.
4. Nauka religii, 2 godz., życie Jezusa aż do odejścia jego do ojca, podług 2. artykułu 2. gł. rozdziału; czytanie i objaśnianie przypowieści Jezusa; uczono się na pamięć do artykułu powyższego przynależnych przypowieści i niektórych pieśni ze zbioru Otto Szulca; R. Schubert.
5. Historia i Jeografia, 3 godz., w 2 god. historia starożytna aż do wojny peloponneskiej, podług Pütza; w 2 godz. cztery części ziemi prócz Europy podług książki Voigta; N. p. Regentke.
6. Historia naturalna, jak w klasie V. a.; N. p. Regentke.
7. Rachunki, jak w klasie V. a.; przed W. Nocą Dyrektor, po W. Nocy N. g. Polster.

Sexta a.

Ordinarius: vor Ostern Gymnasiallehrer Stephan, nach Ostern Gymnasiallehrer Dr. von Bronikowski.

1. Latein, 7 Stunden, die regelmäßige Formenlehre nach Popliński's Grammatik und Übungsbuche, v. D. G. L. Stephan, nach D. G. L. Dr. v. Bronikowski.
2. Deutsch, 5 Stunden, die regelmäßige Formenlehre bis zu den Verben der starken Konjugationen, nach Jerzykowski's kleiner Grammatik, Übungen im Lesen und Deklamieren nach Auras und Gnerlich's Lesebuche, im Übersetzen nach Popliński; orthographische Übungen und Exercitien; G. L. Stephan.
3. Polnisch, 3 Stunden, die Formenlehre nach Schostakowski's Grammatik, Übungen im Lesen, Deklamieren und Nachzählen; orthographische Übungen und Exercitien; v. D. G. L. Dr. Morowski, n. D. G. L. Dr. v. Bronikowski.
4. Religionslehre, 2 Stunden, biblische Geschichte des alten Testaments nach Lewandowski's Leitfaden; N. L. Polzin.
5. Geographie und Geschichte, 3 Stunden, allgemeine Übersicht der 5 Ertheile, nach Jerzykowski's Leitfaden; n. D. in einer Stunde, die Hauptbegebenheiten der alten Geschichte bis 323. nach Jerzykowski; D. L. Peterek.
6. Naturgeschichte, 2 Stunden, Beschreibungen einzelner Gegenstände aus allen drei Naturreichen, nach Szafarkiewicz; G. L. Roil.
7. Rechnen, 4 Stunden, das Numerieren, die vier Grundoperationen mit unbenannten und benannten ganzen Zahlen und die Brüche, nach Brettners Rechnenbuche; G. L. Polster.

Sexta b.

Ordinarius: H. F. Regentke.

1. Latein, 7 Stunden, die regelmäßige Formenlehre, nach Dünnebier; G. L. Regentke.
2. Polnisch, 5 Stunden, die regelmäßige Formenlehre nach Popliński's Elementarbuch; Übungen im Lesen, Sprechen und Deklamieren; orthographische Übungen, Exercitien; bis Ostern D. G. L. Dr. Schostakowski, nach Ostern G. L. Dr. Zwolski.

Klasa VI. a.

Ordynaryusz: przed W. Nocą N. g. Stephan, po W. Nocy N. g. Dr. Bronikowski.

1. Język łaciński, 7 godz., regularna odmiana wyrazów podług grammatyki Poplińskiego i zadań do tłumaczenia; przed W. Nocą N. g. Stephan, po W. Nocy N. g. Dr. Bronikowski.
2. Język niemiecki, 5 godz., regularna odmiana wyrazów aż do słów konjugacyi mocnej, podług Jerzykowskiego mn. grammatyki, ćwiczenia w czytaniu i deklamowaniu podług książki przez Auras i Gnerlicha, w tłumaczeniu podług Poplińskiego; ortograficzne ćwiczenia i exercit; N. g. Stephan.
3. Język polski, 3 godz., etymologia podług grammatyki Szostakowskiego; ćwiczenia w czytaniu, deklamowaniu i opowiadaniu; ćwiczenia ortograficzne i exercit.; przed W. Nocą N. g. Dr. Morowski, po W. Nocy N. g. Dr. Bronikowski.
4. Nauka religii, 2 godz., historia biblijna starego testamentu podług książki X. Lewandowskiego; N. r. X. Polcyn.
5. Jeografia i historia, 3 godz., ogólny przegląd pięciu części kuli ziemskiej, podług jeografii Jerzykowskiego; po W. Nocy w I g. główne wypadki z historii starożytnej aż do r. 323. podług Historii Jerzykowskiego; N. w. Peterek.
6. Historia naturalna, 2 godz., opisy pojedynczych przedmiotów z wszystkich trzech państw, podług Szafarkiewicza; N. p. Roil.
7. Rachunki, 4 godz., liczenie, cztery działania proste z bezimiennymi i imiennymi liczbami całymi i ułamki, podług Brettnera; N. g. Polster.

Klasa VI. b.

Ordynaryusz: Naucz. pomocniczy Regentke.

1. Język łaciński, 7 godz., etymologia w głównych zarysach, podług Dünnebier; N. p. Regentke.
2. Język polski, 5 godz., etymologia części mowy regularnie się odmieniających podług Poplińskiego „Elementarbuch“, ćwiczenia w czytaniu, mówieniu i deklamowaniu; co tydzień oddawano exercitia i ćwiczenia ortograficzne; do W. Nocy u N. w. Dr. Szostakowskiego, po W. Nocy u K. Dr. Zwolskiego.

3. Deutsch, 3 Stunden, die Formenlehre und Einiges aus der Satzlehre nach Becker's Leitfaden; Übungen im Lesen, Deklamieren und Nacherzählen nach Auras und Gnerlich's Übungsbuche; orthographische Übungen, Exercitien; H. L. Regentke.
 4. Religion'slehre, 2 Stunden, biblische Geschichte des alten Testaments von Preuß; sämtliche dazu gehörigen Sprüche und Liederverse sind auswendig gelernt worden; Rektor Schubert.
 5. Geographie, 3 Stunden, allgemeine Übersicht der 5 Erdtheile nach Voigts Geographie; H. L. Dr. Görlich.
 6. Naturgeschichte, 2 Stunden, Zoologie und Botanik nach Schilling's Grundriß; H. L. Regentke.
 7. Rechnen, wie in Sexta a., bis Ostern G. L. Polster, u. D. G. L. Stephan.
3. Język niemiecki, 3 godz., etymologia i niektóre rzeczy z nauki o zdaniu podług grammatyki Bekkera; ćwiczenia w czytaniu, deklamowaniu i opowiadaniu podług książki przez Auras i Gnerlicha, ortograficzne ćwiczenia i exercitia; N. p. Regentke.
 4. Nauka religii, 2 godz., historia biblijna starego testamentu podług Preussa; uczono się na pamięć stósownych przypowieści i pieśni; Rektor Schubert.
 5. Jeografia, 3 godz., ogólny rys pięciu części kuli ziemskiej podług Jeografii Voigta; N. p. Dr. Goerlitz.
 6. Historia naturalna, 2 godz., Zoologia i Botanika podług Schillinga; N. p. Regentke.
 7. Rachunki, jak w klasie VI. a., do W. Nocy N. g. Polster, po W. N. u N. g. Stephana.

Den Gesang-Unterricht ertheilte der Hilfslehrer Koil in 4 wöchentlichen Stunden, von denen je 1 auf die beiden unteren Klassen, 1 auf die kombinierten vier unteren Klassen fiel, 1 zu gemeinschaftlichen Übungen für die Vorgerückteren aus allen Klassen bestimmt war.

Derselbe ertheilte den Unterricht im Schönschreiben in je 2 Stunden in den beiden unteren Klassen; im Zeichnen nach Vorlegeblättern in je 2 Stunden in den drei unteren Klassen, und in eine gemeinschaftlichen Stunde für die Schüler der drei oberen Klassen; endlich in den Turnübungen, welche in 4 Tagen der Woche zu je zwei Stunden stattfanden.

Die von den Schülern zu Hause gefertigten schriftlichen Arbeiten wurden jedesmal von dem betreffenden Lehrer korrigirt und in den Schulstunden besprochen. Singeliefert wurden im Lateinischen in den fünf unteren Klassen wöchentlich, in Prima zweiwöchentlich ein Exercitium, in Prima alle 4 Wochen eine freie Arbeit; außerdem wurden in den 4 unteren Klassen alle 2 Wochen, in den beiden oberen alle 4 Wochen ein Extemporale geschrieben; — im Griechischen in Quarta und Tertia wöchentlich, in Secunda zweiwöchentlich ein Exercitium; außerdem alle 3 Wochen ein Extemporale; — im Französischen in Tertia und Secunda alle zwei Wochen, in Prima alle 3 Wochen ein Exercitium; im Deutschen und Pol-

Naukę śpiewania udzielał Nauczyciel pomocniczy Koil w 4 godzinach na tydzień, z których po jednej godzinie przypadało dla dwóch klas najniższych, jedna godzina dla połączonych 4 klas i jedna godzina przeznaczona była na wspólne ćwiczenie tych, którzy już w śpiewaniu nieco postąpili.

Tenże nauczyciel udzielał po 2 godziny Kaligrafii w klasach najniższych; Rysunków podług wzorów sztychowanych po 3 godz. w trzech klasach niższych i 1 godzinę uczniom trzech klas wyższych; tudzież Turnieje, których lekeye dawane były we 4 god. dwa razy w tygodniu dla każdej klasy.

Wypracowania, które uczniowie w domu robili, nauczyciele zawsze poprawiali i w godzinach szkolnych z uczniami przechodzili. Exercitia łacińskie oddawali uczniowie pięciu klas niższych co tydzień, w najwyższej zaś klasie co dwa tygodnie, a co 4 tygodnie wolne wypracowania; oprócz tego pisano w 4 niższych klasach co dwa tygodnie, a w dwóch wyższych co 4 tygodnie Extemporale; — Exercitia greckie oddawano w klasie III. i IV. co tydzień, w klasie II. co 2 tygodnie; nadto co 3 tygodnie Extemporale; — w języku francuzkim robiono w kl. III. i II. co dwa tygodnie, w kl. I. co 3 tygodnie Exercitium; — niemieckie i polskie wypracowania zadawano uczniom 4 niższych

nischen in den vier unteren Klassen zweiwöchentliche, in den beiden oberen vierwöchentliche Ausarbeitungen. In den vier unteren Klassen wurden von den polnischen Schülern im Deutschen, von den deutschen Schülern im Polnischen wöchentliche Exercitien geliefert.

klas co 2 tygodnie, uczniom zaś Hej i lej kl. co 4 tygodnie. W 4 niższych klasach oddawali jeszcze co tydzień polscy uczniowie niemieckie, a niemieccy polskie Exercitium.

Themata zu freier Bearbeitung.

Wypracowania wolne.

II. Inhalt der Ballade „die Bürgschaft“ von Schiller. — Belagerung von Sagunt (nach Livius). — Charakteristik Hannibals (nach Livius). — Treue Pflichterfüllung gewährt das sicherste Glück. — Inhalt der Ballade „der Kampf mit dem Drachen“ von Schiller. — Über die Ordnung und ihren hohen Werth. — Bücher sind die beste Gesellschaft. — Der Sonnenuntergang (eine Schilderung). — Die Aussaat und Erndte des Landmannes, ein Bild des menschlichen Lebens.

Obleżenie i oswohodenie Wiednia 1683 r. — Amicus certus in re incerta cernitur. — O odkładaniu pracy. — Dobre przykłady skuteczniejsze są, aniżeli dobre nauki. — Osnowa dramatu Kniaźnina pod napisem Cyganie. — O kłamstwie. — Jak cię widzą, tak cię piszą. — Osnowa dramatu Jana Kochanowskiego pod napisem Odprawa posłów. — Jakie skutki sprowadzają na kraj wojny domowe.

II. Unterschied zwischen Lebensweisheit und Lebensflugheit. — In welchem Verhältnisse steht die politische Geschichte zur Geschichte der Kunst und Wissenschaft? — Über den Ausspruch Schillers „der Mensch soll sich zur Gattung steigern.“ — Erklärung der Begriffe: Erziehung, Unterricht und Bildung. — Gedankengang des Panegyrikus von Sokrates. — Über den Ausspruch des Horaz: Poeta non fit, sed nascitur. — Begründete Eintheilung der Poesie nach ihren Gattungen. — Lessings Verdienste um die deutsche Litteratur. — Was hat in den letzten Jahrhunderten der römischen Republik die Entartung des Volkes herbeigeführt?

O wpływie chrześcijaństwa na sztuki piękne. — Co znaczy pisać historią sine ira et studio? — O charakterze. — O wyrazach cudzoziemskich. — Czy słusznie twierdzi Wisniewski, że polska poezja w XVI. wieku nie była dalszym ciągiem rozwijania się poezji miejscowej? — O pochlebstwie. — O poznanii siebie samego. — Sztuka nie jest naśladowaniem natury podług Kremera listu IV. — Jakim okolicznościom winna Grecya swą wysoko posuniętą oświatę?

Introductio in Ciceronis Tusculanarum disputationum libros. — Alexander, rex Macedonum, num recte Magnus sit appellatus? — De bello Punico secundo. — De belli Peloponnesiaci causis. — Ajacis Sophoclei argumentum exponitur. — Q. Fabius Maximus cunctando restituit rem. — De Miltiade damnato. — Argumento Miloniana exposito singulae ejus orationis partes describuntur judiciumque de defensionis artificio adjicitur. — Quomodo factum sit, ut philosophia Epicuri et Stoicorum una floreret apud Romanos. — Qui factum sit, ut apud Marathonem exigua Graecorum manu tam ingentes Persarum copiae devincerentur.

B. Verordnungen der vorgesetzten Behörde.

B. ROZPORZĄDZENIA WŁADZ WYŻSZYCH.

1. Vom 19. September 1850. Der Director wird angewiesen, den Schülern nicht zu gestatten, daß dieselben den Schwurgerichts-Sitzungen, und überhaupt den öffentlichen Gerichts-Verhandlungen beiwohnen.

1. Pod dniem 19. Wrzesnia 1850, odebrał Dyrektor polecenie, ażeby zakazał uczniom uczeszczać na sądy sprzysięgłych i na wszelkie publiczne posiedzenia sądowe.

2. Vom 3. November. Da die Fälle vorgekommen sind, daß einzelne Lehrer den Schülern Bücher zur Anschaffung empfohlen haben, in der Absicht, um beim Unterrichte auf dieselben Bezug zu nehmen, ohne daß deren Gebrauch in den Anstalten genehmigt worden wäre, so wird die betreffende gesetzliche Bestimmung in Erinnerung gebracht.

3. Vom 23. November. Mittheilung der Bestimmung, daß vom 1. Januar 1851. ab das jährlich zu entrichtende Schulgeld für nicht befreite Schüler von 10 *Rthl.* auf 12 *Rthl.*, für halb befreite Schüler von 5 *Rthl.* auf 6 *Rthl.* erhöht wird.

4. Vom 30. Januar 1851. Mittheilung des Ministerial-Erlasses vom 22. Januar, wonach Gesuche der Lehrer um Unterstützungen nicht an den Herrn Minister, sondern jedesmal zunächst an die vorgesetzte Provinzial-Behörde gerichtet werden sollen.

5. Vom 6. März. Mittheilung des Ministerial-Erlasses vom 24. Februar, wonach für Staatsbeamte zur Übernahme von Funktionen bei der neuen Gemeindeverwaltung die Genehmigung der vorgesetzten Dienstbehörde erforderlich ist.

6. Vom 13. März. Mittheilung der von der Königl. wissenschaftlichen Prüfungs-Commission zu Breslau eingegangenen Beurtheilung der Abiturienten-Arbeiten unseres Gymnasiums vom Michaelis-Termine des vorigen Jahres.

7. Vom 24. März. Da die Kaiserlich Oesterreichische Regierung an dem Austausch der Programme deutscher Gymnasien vorläufig für das Kaiserlich Theresianische Gymnasium in Wien sich zu betheiligen wünscht, so ist ein Exemplar des jedesmaligen Schulprogramms mehr einzureichen, als es bisher geschehen ist.

8. Vom 24. April. Mittheilung des Ministerial-Erlasses vom 1. April, über die beim Betrieb des Gesang-Unterrichts zu beobachtenden Rücksichten, um das Stimm-Organ vor verderblichen Einflüssen zu sichern und krankhaften Dispositionen vorzubeugen.

9. Vom 24. Juni. Mittheilung der durch die Amtsblätter der Provinz veröffentlichten Bekanntmachung, wonach als bestimmtes Alter für die 3 unteren Klassen, über welches hinaus die Aufnahme in der Regel zu verweigern ist, für die Serta das vollendete 12te, für die Quinta das vollendete 13te und für die Quarta das vollendete 14te Lebensjahr bestimmt wird.

2. Z. d. 3. Listopada. Ponieważ się nie raz wydarzyło, iż nauczyciele bez pozwolenia Wyższej Władzy polecali uczniom kupować książki do pomocy przy wykładzie, przeto przypomina się w tym względzie dawniej wydane rozporządzenie.

3. Dnia 23. Listopada nadesłano rozporządzenie, aby opłata szkolna dla uczni niewolnionych od niej podwyższoną została z 10 na 12 talarów rocznie, dla uczni na pół uwolnionych z 5 na 6 talarów.

4. Pod dniem 30. Stycznia 1851. przesłała Rada Szkolna rozkaz Wysokiego Ministeryum wedle którego nauczyciele z prośbami o wsparcie nie mają się udawać do Jmci P. Ministra, ale raczej do właściwej Król. Rady Szkolnej.

5. Pod dniem 6. Marca zawiadomia Król. Rada Szkolna o postanowieniu Jmci P. Ministra z dnia 24. Lutego, że urzędnicy Królewscy podejmując się jakiego zatrudnienia w nowym zarządzie Gminy, potrzebują do tego pozwolenia swoich przełożonych.

6. Dnia 13. Marca nadesłała Król. Komisya egzaminacyjna z Wrocławia zdanie swoje względem wypracowań zeszłorocznych abiturientów.

7. Z. d. 24. Marca. Ponieważ c. k. Rząd Austriacki życzy sobie wymiany programów tymczasowo dla c. k. gimnazjum Teressy w Wiedniu, ma więc szkoła na przyszłość 1 egzemplarz programów więcej, jak dotąd przysyłać.

8. Z. d. 24. Kwietnia. Zakomunikowanie rozporządzenia dostojnego Ministeryum z dnia 1go Kwietnia, w którym nakazuje pilnie uważać przy nauce śpiewu, żeby uczniowie organów swych głosowych nie nadwyrężyli i nie popadli w wynikające ztąd choroby.

9. Pod dniem 24. Czerwca zawiadomiono Dyrektora o rozporządzeniu w dziennikach urzędowych ogłoszonym, w skutek którego uczeń chcący być przyjętym do klasy VI. nie może mieć więcej 12 lat, do kl. V. nie więcej jak ukończony rok 13ty, do IV. nie ma być starszy jak 14 lat. Starsi nad wiek przepisany nie mają być wcale do trzech klas niższych przyjęci.

II.

Chronik des Gymnasiums.

Nachdem am 13. October die Anmeldungen der neu aufzunehmenden Schüler und am 14. die Prüfungen derselben stattgefunden hatten, wurde das neue Schuljahr am 15. October, mit der Feier des Geburtsfestes Sr. Majestät des Königs eröffnet, welche in üblicher Weise durch einen feierlichen Schulaact in dem Prüfungs-saale des Gymnasiums begangen wurde, nachdem Lehrer und Schüler vorher dem in der Pfarrkirche abgehaltenen Gottesdienste beigewohnt hatten. Die Festrede, über die Bedeutung des Festtages, hielt der Director, welcher zugleich die neuen Lehrer Dr. Sikorski, Dr. Görlig und den Schulamts-Kandidaten Regentke in ihren neuen Wirkungskreis einführte.

Durch die Anstellung der beiden zuletzt genannten Lehrer, von denen Dr. Görlig bisher an dem Matthias-Gymnasium in Breslau, Regentke an dem Gymnasium in Bija beschäftigt war, ist die in dem letzten Schulprogramm (S. 26) ausgesprochene Hoffnung zum Theil erfüllt und die durch Errichtung deutscher Parallelklassen (zu den beiden unteren ist in diesem Schuljahre auch noch eine deutsche Quarta hinzugetreten) erwachsene Überbürdung der bisherigen Lehrkräfte bedeutend ermäßigt worden.

Der dritte der genannten neuen Lehrer, Dr. Sikorski, bisher Lehrer am Mariengymnasium in Posen, übernahm die Stelle eines Lehrers der Mathematik und Physik an unserer Anstalt, nachdem der bisherige Lehrer dieser Wissenschaften, der Oberlehrer Dr. Milewski durch das Vertrauen seiner Behörden zum Inspector der 3 unteren Klassen an das Marien-Gymnasium in Posen berufen, mit dem Schlusse des vorigen Schuljahres aus seiner hiesigen Wirksamkeit getreten war. Dr. Milewski war von der Eröff-

CHRONIKA GIMNAZYUM.

Dnia 13. Października zgłaszali się nowo przybywający uczniowie do Dyrektora, a dnia 12. egzaminowano ich. Rok szkolny rozpoczął się dnia 15. Października uroczystym obchodem urodzin Jego Królewskiej Mości; nauczyciele i uczniowie byli na nabożeństwie w kościele, a potem udali się na salę gimnazyjalną, gdzie na uczczenie tego dnia miał mowę Dyrektor, który zarazem wprowadził w nowy zawód nauczycieli Dr. Sikorskiego, Dr. Goerlitz i Kandydata Regentke.

Z powołaniem dwóch ostatnich nauczycieli, z których Dr. Goerlitz dawniej przy gimnazyum ś. Mateusza w Wrocławiu pracował, a Regentke przy gimnazyum w Lesznie, ziszcila się w części nadzieja, o którejśmy w przeszłorocznym programie (str. 26.) wspomnieli, i znacznie ulżono nauczycielom, którzy po urządzeniu trzech niższych klas niemieckich zhyt wielu godzinami obciążeni byli.

Trzeci z wymienionych nauczycieli, Dr. Sikorski, dotychczasowy nauczyciel przy gimnazyum św. M. Magdaleny w Poznaniu, objął miejsce nauczyciela matematyki i fizyki przy naszym instytucie. Nauczyciel wyższy Dr. Milewski zaś, który przedmioty te wykładał, powołany został od Władzy Wyższej do katolickiego gimnazyum w Poznaniu na Inspektora trzech klas niższych.

N. w. Dr. Milewski był od założenia gimnazyum przez lat pięć nauczycielem tutajszego instytutu i

nung des hiesigen Gymnasiums an 5 Jahre hindurch an unserer Anstalt beschäftigt und hat durch gediegene Kenntnisse und einen echt wissenschaftlichen Sinn, durch eine sehr glückliche Lehrgabe und pädagogische Umsicht, durch den gewissenhaftesten Eifer in Erfüllung aller seiner Berufspflichten, endlich durch die wahrhaft väterliche Leitung der Schüler, durch die er sich ihre Liebe und Hochachtung in nicht gewöhnlichem Grade zu sichern wußte, einen so segensreichen Einfluß auf die geistige und sittliche Ausbildung unserer Schüler geübt, daß ihn die Anstalt mit dem schmerzlichsten Bedauern aus seiner hiesigen Wirksamkeit scheiden sah. Es ist für den Unterzeichneten eine angenehme Pflicht, dem verdienten Lehrer, so wie den treuen und lieben Collegen hiermit seinen wärmsten Dank auszusprechen.

Ferner wurde mit dem Schlusse des vorigen Schuljahres der bisherige Religionslehrer Osmolski auf sein Ansuchen von der Behörde seines Amtes entbunden. Auch ihm, der ausgerüstet mit den mannigfaltigsten Kenntnissen und ganz erfüllt von der hohen Würde seines Berufs mit Begeisterung zwei Jahre hindurch der religiösen und sittlichen Ausbildung unserer Schüler seine Kräfte widmete, kann die Anstalt es sich nicht versagen, hiermit ihren Dank für seine Wirksamkeit auszusprechen. Seine Stelle übernahm der bisherige Vikar zu Znün, Polzin, welcher am 2. Noeember vor den versammelten Lehrern und Schülern von dem Director in sein neues Amt eingeführt wurde.

Der regelmäßige Gang des Unterrichts erlitt nur einmal in Folge einer vierwöchentlichen Krankheit eines Lehrers eine Unterbrechung.

Am 13. Februar beehrte uns der Herr Regierungs- und Schulrath Lukas mit einem, wenn auch nur flüchtigen Besuche.

Am 7. 8. und 10. März hielt der Königl. Regierungs- und Schulrath Herr Director Dr. Brettner eine Revision der Anstalt ab, indem er dem Unterrichte in allen 9 Klassen beiwohnte, und sich sämtliche Arbeitshefte der Schüler zur Durchsicht vorlegen ließ.

Am 24. März beehrte uns Sr. Excellenz der Herr Ober-Präsident v. Bonin mit seinem hohen Besuche und nahm die Gymnasial-Räumlichkeiten in Augenschein.

Mit dem Beginn des Sommersemesters trat der Schulamts-Candidat Dr. Zwolski sein Probejahr an unserer Anstalt an. Gleichzeitig wurde der frühere Lehrer am Marien-Gymnasium zu Posen, Dr. v. Bronikowski, unserer Anstalt als Lehrer überwiesen, der den Rest der von den anderen Lehrern ertheilten Mehrstunden übernahm.

wywarł przez gruntowne wiadomości i szczerę zamilowanie nauk, przez szczęśliwy dar wykładu i wzorowy sposób prowadzenia młodzieży, przez sumienne wypełnianie swych obowiązków i przez prawdziwie ojcowskie obchodzenie się z uczniami, których miłość i szacunek w najwyższym stopniu sobie zjednał, tak zbawienny wpływ na umysłowe i moralne wykształcenie naszych uczni, że szkoła nasza tylko z wielkim żalem rozłączyć się z nim mogła. Jest to dla podpisanego miłym obowiązkiem złożyć zasłużonemu nauczycielowi i wier-nemu i kochanemu koledze najczulsze podziękowanie.

Z końcem zeszłego roku wystąpił na własne żądanie z grona nauczycielskiego dotychczasowy nauczyciel religii X. Osmolski. I jemu, który zbo-gacony rozmaitemi wiadomościami i przekonany o szczytności swego powołania z zapałem swe siły przez dwa lata poświęcał religijnemu i moralnemu wykształceniu naszej młodzieży, wyraża zakład swoje podziękowanie. Jego miejsce objął dotych-czasowy wikaryusz w Znünie X. Polcyn, który dnia 2. Listopada tu przybył i przez Dyrektora zgromadzonym na sali gimnazyalnej nauczycielom i uczniom przedstawiony i w nowy swój zawód wprowadzony został.

W tym roku zaszła tylko jedyny raz przerwa w naukach z przyczyny czterotygodniowej choroby jednego z nauczycieli.

Dnia 13. Lutego zaszczycił nas Król. Radzca Regencyi i wydziału szkólnego Pan Lukas swą, chociaż tylko krótką przytomnością.

Dnia 7. 8. i 10. Marca odbył rewizją w gimnazjum naszym Królewski Radzca Regencyjny i Szkólny Pan Dyrektor Dr. Brettner; był przytomnym na godzinach we wszystkich 9 klasach i kazał sobie wszystkie wypracowania uczni do przejrzenia podać.

Dnia 24. Marca raczył Królewski Naczelnny Prezes J.W. Bonin odwiedzić nasze gimnazjum i oglądać budynek gimnazyalny.

Z początkiem półroczja latowego rozpoczął rok próby przy naszym instytucie Kandydat Dr. Zwolski. W tym samym czasie przysłano nam za nauczyciela Dr. Bronikowskiego, dawniejszego nauczyciela przy gimnazjum S. M. Magdaleny w Poznaniu, który objął resztę godzin dotychczas przez innych nauczycieli zastępowanych.

Am 15. Mai wurde der übliche Spaziergang bei ziemlich günstigem Wetter nach dem etwa 2 Stunden entfernten Kęszyc unternommen. Für die gastliche Aufnahme, die wir dort fanden, so wie für die Theilnahme, deren sich unser Frühlingsfest bei den Bewohnern der Stadt und der Umgegend zu erfreuen hatte, führt sich die Anstalt zu dem lebhaftesten Dank verpflichtet.

Am Schlusse eines jeden Vierteljahres empfangen die Schüler die h. Sacramente der Beichte und Communion.

Am 10. September fand die Prüfung der Abiturienten unter dem Vorsteh des Regierungs- und Schulraths Herrn Director Dr. Brettner als Königl. Commisarius statt. Die 8 Primaner unserer Anstalt und ein Extraneeer, die sich gemeldet hatten, wurden sämmtlich für reif zum Übergange auf die Universität erklärt. Von ihnen will

Bernhard Augustin — geboren zu Posen, war 6½ Jahr auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima — Rechte und Kammeralia in Breslau,

Stanislaus Binkowski — geboren zu Adelnau, war 6½ Jahr auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima — Theologie in Bonn,

August Brunsch — geboren zu Ostrowo, war 6½ Jahr auf dem Gymnasium, 2 Jahr in Prima — Arzneikunde in Breslau,

Joseph Jezierski — geboren zu Krotoschin, war 6½ Jahr auf dem Gymnasium, 2 Jahre in Prima — Theologie im Seminar zu Posen,

Wladislaus Kolanowski — geboren zu Posen, 1¼ Jahr auf dem Gymnasium, 1¼ Jahr in Prima — Philologie in Berlin,

Matthias Powidzki — geboren zu Powidz im Gnesener Kreise, war 4 Jahr auf dem Gymnasium, 3 Jahre in Prima — Arzneikunde in Breslau,

Stephan v. Psarski — geboren zu Doruchow im Schildberger Kreise, war 6 Jahre auf dem Gymnasium, 2 Jahr in Prima — Rechte und Kameralia in Berlin,

Martin Pukacki — geboren zu Kemblowo im Bomster Kreise war 5¼ Jahr auf dem Gymnasium, 2 Jahr in Prima — Theologie im Seminar zu Posen, endlich der Extraneeer

Jacob Wysoczyński — geboren zu Skalmierzycze im Adelnauer Kreise — Rechte in Breslau studiren.

Am 11. September wohnte der Herr Regierungs- und Schulrath einzelnen Unterrichtsgegenständen in den Klassen bei.

Dnia 15. Maja odbyli uczniowie w towarzystwie nauczycieli przy dość pięknej pogodzie przechadzkę do Kęszyc, wioski milę od Ostrowa odległej. Za łaskawe przyjęcie i za udział, jaki w zabawie tej mieszkańcy miasta i okolicy okazali, składa gimnazyum najczulsze podziękowanie.

W końcu każdego ćwierćrocza bywali uczniowie u spowiedzi i komunii świętej.

Na dniu 10 Września pod przewodnictwem Król. Radzcy Regencyjnego i Szkólnego Dyrektora Dr. Brettnera odbył się popis abiturientów. Następujący ośmiu prymanerowie i jeden obcy, którzy zgłosili się do popisu, złożyli takowy i uzyskali świadectwo dojrzałości:

Bernhard Augustin rodem z Poznania, uczęszczał przez 6½ lat do gimnazyum, był 2 lata w prymie, słuchać będzie prawa i kameraliów w Wrocławiu,

Stanisław Binkowski z Odalanowa, był 6½ lat w szkołach, 2 lata w prymie, poświęca się teologii w Bonn,

August Brunsch z Ostrowa, 6½ lat w szkołach, 2 lata w prymie, słuchać będzie sztuki lekarskiej w Wrocławiu,

Józef Jezierski rodem z Krotoszyna, był 6½ lat w szkołach, 2 lata w kl. I., poświęca się teologii w Poznaniu,

Władysław Kolanowski z Poznania, 1¼ roku w szkołach, 1¼ w kl. I., słuchać będzie filologii w Berlinie,

Mateusz Powidzki, rodem z Powidza pow. Gnieźnińskiego, uczęszczał przez 4 lata do gimnaz., był 3 lata w prymie, poświęca się sztuce lek. w Wrocławiu,

Stefan Psarski z Doruchowa, pow. Ostrzeszowskiego, był 6 lat w szkołach, 2 lata w kl. I., będzie słuchał prawa i kameraliów w Berlinie,

Marcin Pukacki rodem z Kemblowa pow. Babimostkiego, 5¼ lat w szkołach, 2 lata w prymie, słuchać chce w seminaryum Pozn. teologii, nakoniec obcy

Jakób Wysoczyński, rodem ze Skalmierzyc w powiecie Odalanowskim, poświęcić się chce prawu w Wrocławiu.

Dnia 11go Września Król. Radzca Regencyjny i Szkólny przysłuchiwał się lekeyom w klasach.

Statistik des Gymnasiums.

A. Frequenz.

Am Schlusse des vorigen Schuljahres besuchten die Anstalt 204 Schüler. Dazu traten im Laufe dieses Schuljahres 83, schieden aus 41, so daß am Schlusse dieses Schuljahres 246 Schüler verblieben und zwar in:

	I.	II.	III.	IV. a	IV. b.	V. a.	V. b.	VI. a.	VI. b.	Summa.
kathol. katol.	12	24	31	16	1	27	4	47	2	164
evangel. ewangel.	4	3	9	1	9	2	10	—	9	47
jüdische, moyses.	—	5	4	—	7	—	8	—	11	35
zusammen ogółem	16	32	44	17	17	29	22	47	22	246

B. Lehrapparat.

Aus den etatsmäßig ausgeworfenen Summen sind unter Anderem angeschafft worden, für die Büchersammlungen:

a. für die Lehrerbibliothek:

Nägelsbach's Anmerkungen zur Ilias. — Döberlein's Homerisches Glossarium. — Plinius ed. Sillig. — Plato, übers. von Müller und Steinhardt. — Bernhardt, Grundriß der römischen Literaturgeschichte. — Weiker, kleine Schriften. — Fortsetzungen: Encyclopädie von Ersch und Gruber; Geschichte der europäischen Staaten von Heeren und Ukert; Herbart's Werke; Ritter's Erdkunde XV. Bd.; Poggendorfs Annalen der Physik u. a.

III.

STATYSTYKA SZKÓŁ.

A. LICZBA UCZNIÓW.

W końcu przeszłego roku uczęszczało do gimnazjum naszego 204 uczniów. Przybyło w ciągu roku 83; odeszło 41; przy końcu roku szkolnego liczył zakład 246 uczniów, a mianowicie w

B. STAN ŚRODKÓW NAUKOWYCH

Z przeznaczonych rocznie funduszy dla pomnienia biblioteki gimnazjalnej zakupiono:

a. dla biblioteki nauczycielskiej:

b. für die Schülerbibliothek:

Grube, Geographische Charakterbilder. — Pischon, Denkmäler. — Eichendorff's Werke. — Barnhagen von Ense, Denkwürdigkeiten. — Fr. Jacob's Vermischte Schriften. — Hafen, Joachim Nettelbeck. — Dramata Korzeniowskiego. — Powieści i legendy Kosińskiego. — Bogusławskiego komedye oryginalne. — Grabowski, Stannica. — Massalski, Pan Podstolic. — Albertrandy Panowania Henryka Wal. i Stefana Batr. — Albertrandy Panowania J. Kazimierza, Albrechta i Alexandra u. a.

b. dla biblioteki uczniów:

für das physikalische Kabinet:

eine Bismuth-Antimon-Säule, ein Mikroskop mit 3 Linsen, ein Prisma.

dla gabinetu fizykalnego;

Preparat fizyczny do mierzenia, ciepła mikroskop z 3 soczkami i pryzma.

An Geschenken hat die Anstalt erhalten:

W podarunku otrzymał zakład:

von der hohen Behörde:

od Wysokiej Władzy:

Geschichten aus dem Herodot von Friedrich Lange, 2te Auflage; Zur Theorie der Perspective für frumme Bildflächen u. von Dr. Unger; Lateinisches Übungsbuch von Dr. Borkenhagen, Karte und Beschreibung der Ebene von Troja, von Dr. Forchhammer; Firmenich's Germaniens Völkerstimmen II. Bd. 7. Brief.

vom Herrn v. Lipski auf Lembow:

od Pana Lipskiego z Lewkowa:

Zemianin, pismo poświęcone rolnictwu i przemysłowi, poszyt I. 6 — 12, poszyt II. 1 — 4.

von der Verlags-Buchhandlung Ferd. Hirt in Breslau:

od księgarni Ferd. Hirta w Wrocławiu:

Kambly, Elementarmathematik, I. Thl.; die christliche Familie von Dr. Förster; Methodik der Dithographie von Seltsam.

von dem Dombherrn und General-Vicar zu Gnesen:
Herrn Dr. Zienkiewicz:

od Kanonika i Oficyała X. Dr. Zienkiewicza w Gnieźnie:

Büffon's sämtliche Werke von Cuvier, 9 Bände.

von dem Herrn Herausgeber:

od wydawcy:

Znicz, pismo zbiorowe młodzieży polskiej. Wydawca Kazimierz Szulc. Poszyt I.

vom Herrn Eduard v. Płoczyński, ehemaligen Schüler des Gymnasiums:

od Pana Płoczyńskiego, dawnego ucznia tutajszego gimnazjum:

Księcia Don Zuana Manuela Rady Patroniuszowe, przez L. S. Tom. I. 2.; Emiliania Rzewuskiego Studya Filozoficzno-literackie; Reszty rękopismu Jana Chryzostoma na Gostawcach Paska, przez St. A. Lachowicza; Kataleptyk, przez Eleonorę Szyrmer, wydanie Adama Zawadzkiego Tom. I. 2.; Rok 1844.; Powieści Staroszlachetne, przez Ad. Am. Kosińskiego.

von dem Secundaner Eugen Bandel:

od ucznia kl. II giej Eug. Bandel:

Historia Hiszpańska, z Francuzkiego na polski język przetł. przez X. Kaz. Gołeckiego. Tom I—4.

Für alle diese Geschenke wird im Namen der Anstalt der herzlichste Dank ausgesprochen.

Za te wszystkie dary imieniem zakładu składa się najczulsze podziękowanie.

Statistische Uebersicht für das Sommersemester 1851. Wykaz statystyczny na półrocze latowe 1851.

Lehrer. Nauczyciele.	Stundenzahl eines jeden Lehrers. Ilość godzin każdego nauczyciela.						Allgemeiner Lehrplan. Plan nauk ogólny.						Stundenzahl in jeder Klasse. Liczba godzin w każdej klasie.			
	I. II. III		IV		V. VI		I. II. III		IV		V. VI		Sum-			
	a.	b.	a.	b.	a.	b.	a.	b.	a.	b.	a.	b.	a.	b.	ma.	
1. Director Dr. Enger	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
Ordinarus von I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Oberlehrer Petersek Ord.	2	2	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64
von III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Oberl. Dr. Szostakow-	8	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
ski Ord. von II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Oberl. Dr. Jerzykow-	3	6	6	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	4
ski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Regional. Polzin	4	4	2	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	32
6. Gymnasial. Polster O.	—	—	—	—	—	—	11	4	4	—	—	—	—	—	—	36
von V. a.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. O. F. Dr. Morawski	—	2	—	10	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	22
Ord. von IV. a.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8. O. F. Stephan	2	—	8	—	—	—	—	—	5	4	19	—	—	—	—	33
9. O. F. Dr. Sikorski	6	6	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
10. Hülfal. Röhl	—	2	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	25*
comb.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. O. F. Martens Ord. v.	—	—	—	—	—	—	9	10	5	—	—	—	—	—	—	7
IV. b.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. O. F. Dr. Görlitz O.	—	2	—	—	—	—	4	—	10	—	—	—	—	—	—	4
von V. b.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. O. F. Regentke Ord.	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—
von VI. b.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14. O. F. Dr. v. Bronikow-	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ski Ord. von VI. a.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Director Schubert	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16. Sch. Cand. Dr. Zwolski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	[2]	[4]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	[5]	[9]

34 34 34 33 33 33 33 33 33 33 33 33 33 33 33 33 276

Summa 276

IV.

Ordnung der Prüfung.

Porządek popisu.

Mittwoch den 24. September.

W Środę dn. 24. Września.

Zeit.	Gegenstand.	Lehrer.	Klasse.
9 — 9 1/2	Religionslehre	R. L. Polzin	II. u. I.
9 1/2 — 10	Latein (Horatius)	D. L. Dr. Szostakowski	I.
10 — 10 1/4	Französisch	G. L. Dr. Görlitz	II.
10 1/4 — 10 1/2	Geschichte	D. L. Peterek	I.
10 1/2 — 10 3/4	Griechisch (Homer)	S. K. Dr. Zwolski	II.
10 3/4 — 11	Polnische Literaturgeschichte	D. L. Dr. Jerzykowski	I.
11 — 11 1/4	Physik	G. L. Dr. Sikorski	II.
11 1/4 — 11 1/2	Deutsche Literaturgeschichte	D. L. Dr. Szostakowski	I.
11 1/2 — 11 3/4	Religionslehre	R. L. Polzin	III.
11 3/4 — 12 1/4	Latein (Caesar)	D. L. Dr. Jerzykowski	III.

Czas.	Przedmiot	Nauczyciel.	klasa.
9 — 9 1/2	Religia	N. r. X. Polcyn	II. i I.
9 1/2 — 10	Język łaciński (Horat)	N. w. Dr. Szostakowski	I.
10 — 10 1/4	Jez. francuzki	N. g. Dr. Görlitz	II.
10 1/4 — 10 1/2	Historia	N. w. Peterek	I.
10 1/2 — 10 3/4	Język grecki (Homer)	K. Dr. Zwolski	II.
10 3/4 — 11	Literatura polska	N. w. Dr. Jerzykowski	I.
11 — 11 1/4	Fizyka	N. g. Dr. Sikorski	II.
11 1/4 — 11 1/2	Literat. niemiecka	N. w. Dr. Szostakowski	I.
11 1/2 — 11 3/4	Religia	N. r. X. Polcyn	III.
11 3/4 — 12 1/4	Język łaciński (Cezar)	N. w. Dr. Jerzykowski	III.

Nachmittags.

2 — 2 1/4	Religionslehre	R. L. Polzin	VI. a. u. V. a.
2 1/4 — 2 1/2	Religionslehre	Rector Schubert	V. b.
2 1/2 — 3	Latein	G. L. Dr. v. Bronikowski	VI. a.
3 — 3 1/4	Rechnen	G. L. Stephan	VI. b.
3 1/4 — 3 1/2	Naturgeschichte	H. L. Koil	VI. a.
3 1/2 — 4	Latein	G. L. Regentke	VI. b.

Hierauf Vorträge der Sextaner und Quintaner.

Po południu.

2 — 2 1/4	Religia	N. r. X. Polcyn	VI. a. i V. a.
2 1/4 — 2 1/2	Religia	Rector Schubert	V. b.
2 1/2 — 3	Jez. łac.	N. g. Dr. Bronikowski	VI. a.
3 — 3 1/4	Rachunki	N. g. Stephan	VI. b.
3 1/4 — 3 1/2	Hist. nat.	N. p. Roil	VI. a.
3 1/2 — 4	Język łac.	N. g. Regentke	VI. b.

Potem deklamacye uczniów klasy VItej i Vtej.

Donnerstag den 25. September.

W Czwartek dn. 25. Września.

9 — 9 1/4	Religionslehre	R. L. Polzin	IV. a.
9 1/4 — 9 1/2	Religionslehre	Rector Schubert	IV. b.
9 1/2 — 10	Latein	G. L. Dr. Morowski	IV. a.
10 — 10 1/4	Griechisch	G. L. Dr. Görlitz	IV. b.
10 1/4 — 10 1/2	Mathematik	G. L. Dr. Sikorski	IV. a.
10 1/2 — 11	Latein	G. L. Martens	IV. b.

9 — 9 1/4	Religia	N. r. X. Polcyn	IV. a.
9 1/4 — 9 1/2	Religia	Rector Schubert	IV. b.
9 1/2 — 10	Język łac.	N. g. Dr. Morowski	IV. a.
10 — 10 1/4	Język grecki	N. g. Dr. Görlitz	IV. b.
10 1/4 — 10 1/2	Matematyka	N. g. Dr. Sikorski	IV. a.
10 1/2 — 11	Język łac.	N. g. Martens	IV. b.

Nachmittags.

2 — 2 1/2	Latein	G. L. Polster	V. a.
2 1/2 — 3	Latein	G. L. Dr. Görlitz	V. b.
3 — 3 1/4	Geschichte u. Geographie	D. L. Dr. Jerzykowski	V. a.
3 1/4 — 3 1/2	Rechnen	G. L. Polster	V. b.
3 1/2 — 3 3/4	Naturgeschichte	H. L. Koil	V. a.
3 3/4 — 4	Geschichte u. Geographie	G. L. Regentke	V. b.

Hierauf Vorträge der Quartaner und Tertianer.

Po południu.

2 — 2 1/2	Język łac.	N. g. Polster	V. a.
2 1/2 — 3	Język łac.	N. g. Dr. Görlitz	V. b.
3 — 3 1/4	Hist. i Jeografia	N. w. Dr. Jerzykowski	V. a.
3 1/4 — 3 1/2	Rachunki	N. g. Polster	V. b.
3 1/2 — 3 3/4	Hist. natur.	N. p. Roil	V. a.
3 3/4 — 4	Hist. i Jeografia	N. g. Regentke	V. a.

Potem deklamacye uczniów kl. IVtej i IIItej.

Freitag den 26. September.
Schlussfeierlichkeit.

Um 9 Uhr Vormittags.

1. Choral von Roeren „Jehova, deinem Namen sei Ehre.“
2. Vorträge von Schülern.
3. Vierstimmiges Lied von F. A. Schulz, das Schneeglöckchen.
4. Vorträge eigener Arbeiten:

des Abiturienten Stanislaus Binkowski:

De artium liberalium praestantia.

des Abiturienten Stephan v. Psarski:

Coalitions universelles contre Napoléon.

des Abiturienten Bernhard Augustin:

Über den Zweck der Gelehrtenschule.

des Abiturienten Wladislaus Kolanowski:

O znaczeniu i ważności studium literatury klasycznej dla oświaty naszych czasów.

der im Namen der Abiturienten von der Anstalt Abschied nimmt.

Darauf nimmt der Primaner Severin Plewkiewicz von den Abiturienten Abschied.

5. Solo, Chor der Krieger und des Volkes aus dem 2. Theile des Oratorium's „die Siebenschläfer“ von Loewe.

6. Entlassung der Abiturienten und Verlesung der Verfassungen durch den Director.

W Piątek dn. 26go Września.

Zakończenie.

O godzinie 9tej z rana.

1. Chór przez Roeren „Jehova, deinem Namen sei Ehre.“

2. Deklamacye uczniów.

3. Pieśń na cztery głosy przez F. A. Schulca „das Schneeglöckchen.“

4. Mowy:

Abituryenta Stan. Binkowskiego:

Abituryenta St. Psarskiego:

Abituryenta Bern. Augustina:

Abituryenta Wład. Kolanowskiego:

który w imieniu odchodzących pożegna instytut.

Następnie uczeń klasy Iej Sew. Plewkiewicz pożegna abiturientów.

5. Solo, chór wojowników i ludu z 2giej części oratoryum: „Siedem braci śpiących,“ przez Loewe.

6. Nakoniec Dyrektor pożegna abiturientów i przeczyta promocyę.

Am 6. und 7. October finden die Anmeldungen der neu aufzunehmenden Schüler bei dem Director und am 8. die Prüfungen derselben statt.

Die neu aufzunehmenden Schüler haben ein Tauf- und Impf-Attest, so wie ein Zeugniß über den zuletzt genossenen Unterricht beizubringen.

Am 15. October um 9 Uhr des Vormittags wird das Geburtsfest Sr. Majestät des Königs mit einem feierlichen Schulact in dem Prüfungsfaale des Gymnasiums in üblicher Weise begangen, wozu alle Freunde und Gönner der Anstalt ergebenst einladet

Dnia 6go i 7go Października będą nowo przybywający uczniowie u Dyrektora zapisywani, a dnis 8go odbędzie się z nimi zwyczajny popis.

Zgłaszający się uczniowie winni złożyć metrykę, świadectwo szczepionej ospy i naukowego uśposobienia.

Dnia 15go Października o godzinie 9tej przed południem będzie instytut uroczystie obchodził urodziny Jego Królewskiej Mości w sali gimnazyalnej, na którą uroczystość wszystkich przyjaciół i dobroczyńców zakładu zaprasza najprzejmiej

Dr. Robert Enger,
Director.

Freitag den 26

Schlussfeier

Um 9 Uhr

1. Choral von Roeren „Sei
Ehre.“
2. Vorträge von Schülern.
3. Vierstimmiges Lied von
glöckchen.
4. Vorträge eigener Arbeiten
des Abiturienten S
des Abiturienten S
des Abiturienten B
des Abiturienten B
O znaczeniu i u
der im Namen der Abiturie
schied nimmt.

- Darauf nimmt der Prim
von den Abiturienten Absch
5. Solo, Chor der Krieger
2. Theile des Dratorium
von Loewe.
 6. Entlassung der Abituri
Verfegungen durch den

Am 6. und 7. October für
neu aufzunehmenden Schü
am 8. die Prüfungen der

Die neu aufzunehmenden
und Impf-Attest, so wie
lest genossenen Unterricht

Am 15. October um 9
das Geburtsfest Sr. Maj
feierlichen Schulact in den
nasmus in üblicher Weise b
und Gönner der Anstalt

ek dn. 26to Września.

kończenie.

godzinie 9tej z rana.

z Roeren „Sehova, deinem Namen sei
te.“
e uczniów.
ztery głosy przez F. A. Szulca „das
hneeglöckchen.“

ryenta Stan. Binkowskiego:

a.
ryenta St. Psarskiego:
bléon.

ryenta Bern. Augustina:
e.

ryenta Wład. Kolanowskiego:
la oświaty naszych czasów.

niu odchodzących pożegna instytut.

uczeń klasy Iej Sew. Plewkiewicz po-
turyentów.

ór wojowników i ludu z 2giej części
1: „Siedem braci śpiących,“ przez

Dyrektor pożegna abiturientów i prze-
mocy.

i 7go Października będą nowo przy-
znioiwie u Dyrektora zapisywani, a dnis
e się z nimi zwyczajny popis.

ey się uczniowie winni złożyć metry-
two szczepionej ospy i naukowego u-

o Października o godzinie 9tej przed
ędzie instytut uroczyscie obchodził uro-
Królewskiej Mości w sali gimnazjalnej,
czystość wszystkich przyjaciół i dobro-
kładu zaprasza najuprzejmiej

er,

Dr. Robert Engel

Nachrichtliche

der ...

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. ...

6. ...

7. ...

8. ...

9. ...

10. ...

Ständische

der ...

1. ...

2. ...

3. ...

4. ...

5. ...

6. ...

7. ...

8. ...

9. ...

10. ...

Dr. Robert Engel

Direktor